

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om marknadsföringsfonden för lantbruksprodukter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att en lag om marknadsföringsfonden för lantbruksprodukter stiftas. Med stöd av lagen bildas utanför statsbudgeten en fond för främjande, skötsel och finansiering av marknadsföringen av lantbruksprodukter, som skall lyda under jord- och skogsbruksministeriet.

Till fonden skall också statsmedel kunna överföras. Intäkten av de marknadsföringsavgifter, skatter och andra avgifter som betalas av lantbruksproducenterna för täckande av kostnaderna samt intäkten av de tullar, importavgifter och acciser som hänför sig till importen av livsmedel skall också intäktas till fonden. Beslutanderätten i fonden utövas av en direktion. Utgifterna för exporten av lantbruksprodukter, den subventionerade konsum-

tionen i Finland och upplagringen samt utgifterna för fondens verksamhet skall betalas med fondens medel. Fonden kan uppta lån till ett belopp av högst 500 milj. mk. När fonden har bildats behövs marknadsföringsrådet för lantbruket inte längre.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994 och den ansluter sig till regeringens budgetproposition för 1994. Propositionen utgör en del av en totalreform, som också omfattar de propositioner med förslag till lag om marknadssystemet för lantbruksprodukter och lagstiftning gällande importskydd och prisskillnadsersättningar för lantbruksprodukter samt lag om ändring av 2 § i lagen om konkurrensbegränsningar, vilka skall avlätas till riksdagen.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

För riktprisprodukternas del baserar sig marknadsföringssystemet för lantbruksprodukter på lantbruksinkomstlagen (736/89), som gäller prissättningsåren 1990/91—1994/95. Med stöd av lantbruksinkomstlagen bestäms riktpriser för de riktprisprodukter som nämns i lagen och tryggas marknadsföringen av produkterna och riktprisernas förverkligande genom att marknaden i mån av möjlighet hålls i balans. Om det blir över- eller underutbud på marknaden, balanseras marknaden genom export eller import. Marknadsföringsrådet för lantbruket vid jord- och skogsbruksministeriet har en central ställning när det gäller det

praktiska genomförandet av marknadsföringssystemet.

Med stöd av lagen har ansvaret för marknadsföringen av produkterna fördelats mellan staten och lantbruksproducenterna så att lantbruksproducenternas ansvar för exportkostnaderna årligen ökar under den tid lagen är i kraft, medan statens ansvar minskar på motsvarande sätt. Ett anslag för exportutgifter för lantbruksprodukter skall årligen tas in i statsbudgeten. För täckande av detta anslag upp bärs marknadsföringsavgifter, skatter och andra avgifter av lantbruksproducenterna.

Beträffande industriväxter, med vilka avses oljväxter, sockerbeta och stärkelsepotatis, gäller vad som särskilt stadgas om dem.

2. Föreslagna ändringar

I denna proposition föreslås att det utanför statsbudgeten bildas en marknadsföringsfond för lantbruksprodukter för främjande, skötsel och finansiering av marknadsföringen av lantbruksprodukter. Fonden skall ha en egen förvaltning och egen personal för att sköta de uppgifter som ankommer på fonden. Tjänster i anslutning till ekonomiförvaltning, informationsförvaltning, statistikföring samt förvaltnings- och ämbetsverksservice skall fonden anskaffa av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. Fondens uppgifter nämns i förslagets 2 § och de hänför sig bl.a. till subventionerad export av lantbruksprodukter och subventionerad konsumtion i Finland, upplagring samt säljfrämjande åtgärder. Fonden skall dessutom ha till uppgift att följa förverkligandet av lantbruksprodukternas riktpriiser samt utvecklingen på den inhemska och den internationella marknaden för lantbruksprodukter. När fonden har bildats behöver inte längre något organ som motsvarar det i 21 § i gällande lantbruksinkomstlag nämnda marknadsföringsrådet för lantbruket tillsättas.

Intäkten av de tullar, importavgifter och acciser som uppbärs i samband med importen av livsmedel samt intäkten av de marknadsföringsavgifter och skatter som betalas av lantbruksproducenterna för täckande av marknadsföringskostnaderna skall intäktas till fonden. De anslag som har tagits in i statsbudgeten och som omfattar statens ansvar för marknadsföringskostnaderna för lantbruksprodukter samt de medel som har anvisats för betalning av pris- och inkomststöd till lantbruksproducenterna skall också kunna överföras till fonden. Fonden skall också kunna uppta lån till ett belopp av högst 500 milj. mk för täckande av utgifterna för verksamheten. Utgifterna för den subventionerade exporten av lantbruksprodukter och den subventionerade konsumtionen i Finland, utgifterna för utjämningsupplagringen och utgifterna för fondens verksamhet skall betalas med fondens medel.

3. Propositionens verkningar

Genom den föreslagna lagen koncentreras det beslutsfattande som gäller exporten av lantbruksprodukter till fonden. Det beräknas att detta skall effektivisera och påskynda beslutsfattandet. Det skall dessutom bli möjligt att snabbare reagera på fluktuationerna i världsmarknadspriserna. Den effektiviserade verksamheten beräknas medföra ekonomiska fördelar för samhället. I framtiden när Finland eventuellt är medlem i Europeiska gemenskaperna kommer fonden uppskattningsvis att på ett nyttigt och effektivt sätt kunna sköta de interventionsfunktioner som berör lantbruksprodukter. I statsförslaget för år 1994 föreslås att ett anslag om 1 150 miljoner mark skall överföras till marknadsföringsfonden för lantbruksprodukter.

4. Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 20 augusti 1992 en arbetsgrupp, som fick i uppdrag att bereda principerna för ett nytt pris-, stöd- och marknadsföringssystem för lantbruket som skulle träda i kraft vid ingången av 1994 och ersätta gällande lantbruksinkomstlag. Propositionen bygger på ett utkast av arbetsgruppen och har därefter beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Den föreslagna lagen ansluter sig till regeringens budgetproposition för 1994. Propositionen utgör en del av en totalreform, som också omfattar de propositioner med förslag till lag om marknadssystemet för lantbruksprodukter och lagstiftning gällande importskydd och prisskillnadsersättningar för lantbruksprodukter samt lag om ändring av 2 § i lagen om konkurrensbegränsningar, vilka skall avlätas till riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Fondens syfte.* Av lagförslagets 1 § framgår att avsikten är att utanför statsbudgeten bilda en ny fond, som administrativt skall lyda under jord- och skogsbruksministeriet.

2 §. *Fondens uppgifter.* Fondens uppgifter framgår av lagförslagets 2 §. Fonden skall besluta om den subventionerade exporten av lantbruksprodukter och den subventionerade konsumtionen i Finland samt om prisskillnadsersättningar som skall betalas i samband med exporten. Fonden skall också besluta om upplagringen av lantbruksprodukter och om säljfrämjande åtgärder. Upplagringen skall stödjas endast då den på grund av marknadsläget eller av någon annan befogad orsak är ändamålsenligare än export eller subventionerad konsumtion i Finland.

Fonden skall också framlägga förslag och ge utlåtanden om de importavgifter som skall uppbäras för produkter som härstammar från lantbruket och om omfånget av den import, som sker med sänkta importavgifter. Fonden skall likaså ge utlåtanden om storleken på den import, som gäller sådana lantbruksprodukter som fortfarande är underkastade kvantitativa importbegränsningar, samt framlägga förslag om beloppen och uppbörden av de marknadsföringsavgifter och andra avgifter samt skatter som i form av en marknadsföringskostnadsandel betalas av lantbruksproducenterna. Fonden skall också följa förverkligandet av riktpiserna samt utvecklingen på marknaden för lantbruksprodukter. Dessutom skall fonden sköta andra uppgifter som ankommer på den enligt lag eller som statsrådet eller jord- och skogsbruksministeriet anförtror den.

I och med att fonden bildas behövs det marknadsföringsråd för lantbruket som nämns i 21 § i gällande lantbruksinkomstlag inte längre.

3 §. *Fondens medel.* I lagförslagets 3 § ingår stadganden om fondens inkomster. Fonden skall täcka alla utgifter för verksamheten med sina inkomster och vid behov med upplåning. Vid övergången från kvantitativa importbegränsningar i samband med importen av livsmedel till ett importskydd som baserar sig på föränderliga importavgifter skall det belopp som inflyter i form av tullar, importavgifter och acciser, vilka uppbärs i tulltariffgrupperna

1—2, 4—8 och 10—23 i samband med importen av livsmedel, intäktsföras till fonden. Intäkten av de marknadsföringsavgifter, andra avgifter och skatter som betalas av lantbruksproducenterna för täckande av marknadsföringskostnaderna för lantbruksprodukter skall likaså intäktsföras till fonden. Fonden kan dessutom få inkomster av de medel som i statsbudgeten anvisas för finansiering av marknadsföringskostnaderna för lantbruksprodukter och som överförs till fonden. De medel för betalning av stöd till lantbruksproducenterna som anvisas i statsbudgeten skall likaså kunna överföras till fonden.

Den utredning som avses i gällande lantbruksinkomstlag och som hänför sig till fördelningen av exportansvaret för lantbruksprodukter och gäller de marknadsföringsavgifter, skatter och andra avgifter som lantbruksproducenterna har betalt blir klar först i början av 1994. Om det visar sig att lantbruksproducenterna har betalt ett för stort belopp, skall den överskridande delen överföras till fonden utöver den överföring som anvisas i statsbudgeten. Om lantbruksproducenterna däremot har betalt ett för litet belopp, skall ett belopp som motsvarar det bristande beloppet avdras från den andel som staten skall betala och som överförs till fonden. Dessa eventuella ändringar av den överföring till fonden som har anvisats i statsbudgeten måste göras i samband med en tilläggsbudgetproposition 1994.

4 §. *Fondens upplåning.* I lagförslagets 4 § skall ingå ett stadgande om upplåning. För den händelse att de i 3 § avsedda fondens inkomster inte är tillräckliga för att täcka utgifterna för fondens verksamhet, skall fonden ha fullmakt att uppta lån, vilkas totala belopp inte samtidigt får överstiga 500 miljoner mark. Upplåning skall vara möjlig endast med statsrådets tillstånd och på villkor som det godkänner. Fondens upplåning skall ske i fondens namn. Räntan på och andra utgifter för lånet samt amorteringarna skall betalas av fondens medel. Avsikten är att använda inhemsk kredit.

5 §. *Direktionen.* I lagförslagets 5 § stadgas om fondens direktion, som är det organ som utövar beslutanderätten i fonden. Direktionen skall tillsättas av statsrådet och bestå av representanter för jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet

riety, utrikesministeriet, lantbruksproducenternas centralorganisationer samt de organisationer som företräder livsmedelsindustrin och handeln. Den som representerar handels- och industriministeriet i direktionen skall också representera konsumenterna.

Marknadsföringsfonden skall fatta rent lantbrukspolitiska beslut, såsom beslut om exportmängder, nivån på exportstödet samt lagermängder. Dessutom skall fonden bland annat besluta om fördelningen av export- och lagermängderna mellan olika företag. Avsikten är att genom förordning stadga att endast de tjänstemän vid ministerierna som hör till direktionen skall delta i fattandet av ovan nämnda beslut. Om direktionens uppgifter skall också stadgas närmare genom förordning.

6 §. *Fondens personal.* Avsikten är att fondens uppgifter skall skötas som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Vid behov skall fonden dessutom kunna anställa personal i arbetsavtalsförhållande för att sköta fondens uppgifter.

7 §. *Fondens utgifter.* Av lagförslagets 7 § framgår för vilka ändamål fondens medel kan användas. Till dem hör utgifterna för den subventionerade exporten av lantbruksprodukter och den subventionerade konsumtionen i Finland, utgifterna för upplagringen av lantbruksprodukter samt utgifterna för fondens verksamhet, såsom löner och utgifterna för skötseln av lån.

8 §. *Fondens penningrörelse och bokföring.* Enligt förslaget skall fonden ha egen penningrörelse. Fonden skall sköta sin betalningsrörelse självständigt med hjälp av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. En självständig penningrörelse framhäver fondens ansvar för sin ekonomi och kräver en effektiv finansieringsplanering av fonden. Statskontoret sköter placeringen av lån och fondens till-

gångar. Fondens bokföring skall föras på det sätt som stadgas i bokföringslagen (655/73).

9 §. *Revision.* I lagförslagets 9 § stadgas om revision. Jord- och skogsbruksministeriet skall tillsätta två revisorer att utföra den årliga granskningen av fondens förvaltning, ekonomi och bokföring.

10 §. *Fastställande av bokslutet.* I lagförslagets 10 § stadgas om fastställandet av bokslutet. Bokslutet skall fastställas av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §. *Arbetsordning.* I lagförslagets 11 § stadgas om arbetsordningen, som skall fastställas av direktionen.

12 och 13 §§. *Närmare stadganden och Ikraftträdande.* I lagförslagets 12 och 13 §§ ingår ett bemyndigande att genom förordning utfärda närmare stadganden om verkställigheten av lagen samt ett stadgande om lagens ikraftträdande.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får dock vidtas redan innan den träder i kraft.

3. Lagstiftningsordning

På grund av ändringen av 66 § regeringsformen (1077/91) har det inte längre varit möjligt att bilda nya fonder utanför statsbudgeten i vanlig lagstiftningsordning efter den 1 mars 1992. Bildandet av den föreslagna fonden förutsätter sålunda att propositionen behandlas i den ordning som enligt 67 § riksdagsordningen gäller stiftande av grundlag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om marknadsföringsfonden för lantbruksprodukter

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen föreskriver, stadgas:

1 §

Fondens syfte

För främjande, skötsel och finansiering av marknadsföringen av lantbruksprodukter finns utanför statsbudgeten en marknadsföringsfond för lantbruksprodukter, nedan fonden, som lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

2 §

Fondens uppgifter

Fonden skall inom ramen för fondens disponibla medel

- 1) besluta om den subventionerade exporten av lantbruksprodukter,
- 2) besluta om de prisskillnadsersättningar som skall betalas i samband med den subventionerade exporten av lantbruksprodukter,
- 3) besluta om subventionerad konsumtion av lantbruksprodukter i Finland,
- 4) besluta om upplagringen av lantbruksprodukter samt om säljfrämjande åtgärder,
- 5) betala de utgifter som föranleds av beslutet enligt 1—5 punkten,
- 6) framlägga förslag och ge utlåtanden om de importavgifter som skall uppbäras för produkter som härstammar från lantbruket, om importen som sker med sänkta importavgifter, om importmängderna av de lantbruksprodukter som är underkastade kvantitativa importbegränsningar samt om beloppen och uppbörden av de marknadsföringsavgifter och andra avgifter samt skatter som i form av en marknadsföringskostnadsandel skall betalas av lantbruksproducenterna,
- 7) följa förverkligandet av riktpiserna samt utvecklingen på den inhemska och den internationella marknaden för lantbruksprodukter samt
- 8) sköta andra uppgifter som ankommer på fonden enligt någon annan lag eller som statsrådet eller jord- och skogsbruksministeriet anförtror den.

3 §

Fondens medel

Intäkten av de tullar, importavgifter och acciser på livsmedelsprodukter som hänför sig till importen av livsmedel i tulltariffgrupperna 1—2, 4—8 och 10—23 samt intäkten av de marknadsföringsavgifter, andra avgifter och skatter som lantbruksproducenterna betalar för täckande av exportkostnaderna och övriga kostnader som hänför sig till uppgifter enligt 2 § skall intäktsföras till fonden.

Det anslag som i statsbudgeten har anvisats för finansiering av marknadsföringskostnaderna för lantbruksprodukter skall också överföras till fonden.

De medel som avses i lagen om marknadsystemet för lantbruksprodukter och som har anvisats för betalning av stöd till lantbruksproducenterna kan också överföras till fonden.

4 §

Fondens upplåning

Ifall fondens medel visar sig otillräckliga för täckande av utgifterna för fondens verksamhet kan fonden med statsrådets tillstånd och på villkor som det godkänner uppta lån för verksamheten, vilkas totala belopp inte samtidigt får överstiga 500 miljoner mark. Lånen upptas i fondens namn och låneräntan och återbetalningen erläggs av fondens medel.

5 §

Direktionen

Beslutanderätten i fonden utövas av en direktion, som tillsätts av statsrådet och består av representanter för jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet, utrikesministeriet, de centralorganisationer som företräder lantbruksproducenterna samt de organisationer som företräder livsmedelsindustrin och handeln. Om direktionsens uppgifter stadgas närmare genom förordning.

Direktionens uppgifter enligt 2 § 1—5 punkten kan enligt förordnande skötas som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet på det sätt som närmare bestäms i arbetsordningen.

6 §

Fondens personal

Fonden kan anställa personal i arbetsavtalsförhållande för att sköta fondens uppgifter.

7 §

Fondens utgifter

Utgifterna för exporten av lantbruksprodukter, den subventionerade konsumtionen i Finland, upplagringen och fondens övriga verksamhet betalas med fondens medel.

8 §

Penningrörelse och bokföring

Fonden har egen penningrörelse.
Fondens bokföring skall föras på det sätt som stadgas i bokföringslagen (655/73).

9 §

Revision

Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter varje år två revisorer, av vilka åtminstone

någondera bör vara av Centralhandelskammaren godkänd revisor, att granska fondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper.

Fonden är underställd statsrevisorernas och statens revisionsverks granskning.

10 §

Fastställande av bokslutet

Jord- och skogsbruksministeriet fastställer fondens bokslut.

11 §

Arbetsordning

Närmare bestämmelser om skötseln av fondens uppgifter kan ingå i arbetsordningen. Arbetsordningen fastställs av direktionen.

12 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1994.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 5 november 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*